

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Cu număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”. iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.</p>
--	--	--

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos.

„Eu sunt învierea și viața; cei ce crede întru mine, de va și muri, viu va fi”. ● Ev. Ioan 11, 25.

Iubiții mei fii sufletești,

Cu inimă caldă și plină de iubire părintească, bucuros de sosirea luminatului praznic al Învierii Domnului, vă zic tuturoră: *Hristos a înviat!*

Bucuria de ziua Învierii nu lăsăm să ne-o răpească sau să ne-o întunece măcar nimic pe lumea aceasta. Pentru că solia Învierii covârșește prin mărima și însemnătatea ei orice îngrijorare, orice suferință și orice primejdie ar putea să ne apese inimile. Ea ne înfățișează pe Domnul și Mântuitorul nostru mai puternic decât moartea și mormântul. Ea ne deschide zărilor sufletului până în veșnicie și lasă să se coboare de acolo o lumină călăuzitoare și întăritoare peste truda și țința vieții noastre pe acest pământ. Ea ne arată că lumea aceasta așa cum o vrea Dumnezeu, nu are să fie o lume a întunerecului, a morții și a robiei, ci o lume a luminei, a vieții și a libertății.

Să ne lăsăm dar, iubiții mei, pătrunși în sufletele noastre de lumina pe care o aduce învierea Domnului dela Răsărit și până la Apus peste toată firea și cu toate că suntem impresurați la vedere de războaie și de multe greutăți, din praznicul Învierii să culegem siguranța că moartea și întunerecul nu mai au puterea, ci a învins viața și lumina. Domnul nostru Iisus Hristos precum a putut învinge moartea prin trupul său, așa o va putea învinge în oricine crede în El cu tărie.

Cine se alipește strâns de Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cine e întărit în credința că El a înviat, că El stăpânește toate și că El vrea ca biruința să fie nu a morții,

ci a vieții și a luminii și în lumea aceasta pe care a venit să o mântuiască, acela nu se sperie nici în vălvătaia încăerărilor și măcelurilor de astăzi. Acela rămâne neclătinat în pacea sufletului și bine întemeiat în făgăduința Domnului: „*Tot celace viază și crede întru mine, nu va muri în veac*“ (Ioan 11, 26).

Iar cine și-a legat viața de Domnul, prin credință și nădejde, ne mai fiind rob morții, nu mai e rob nici păcatelor și nici lumii acesteia. Acela are puterea de-a birui orice păcat care se face din prea mare alipire la bunurile lumii acesteia, din robia față de poftele trupului și față de patimile aprinse în noi de cel viclean. Puterea ce i-o dă credința în Mântuitorul și darul Duhului Sfânt îl fac liber de toate ale lumii și ale păcatului. Tatăl ceresc așa ne vrea — *liberi*. El nu vrea să fim niște bieți robi ținuți în lanțurile păcatului și ale celui rău, tremurând pentru nevredeciile noastre, ci ne vrea oameni tari, cari ne-am câștigat libertatea prin satornicia și bărbăția noastră și prin ajutorul ceresc și cari stăm în fața Sa nu ca niște robi, ci ca niște fii. Câtă cinste ne face Tatăl ceresc dacă vrea să fim nu robi ci fii ai Lui! Dar oare cum va vrea Dumnezeu să primească ca fii ai Săi niște biete ființe nevredece cari se împacă să fie slugi păcatului? Să vă purtați deci așa, ca să se potrivească și la Voi cuvintele sfântului Apostol Pavel: „*Că nu ați luat duhul robiei spre temere, ci ați luat duhul primirii de fii, întru carele strigăm: Avva, Părinte*“ (Romani 8, 15).

Libertatea adevărată precum vedeți, iubii mei fii sufletești, se câștigă prin credința în Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și prin iubirea către El mai presus de toate. Nu vreau să spun că această libertate trebuie să vă facă să nu vă mai interesați de nimic din câte sunt în lumea în care trăiți. Nu. Ci să vă purtați ca stăpâni, nu ca niște robi ai lucrurilor acestei lumi; ca oameni a căror viață și fericire nu atârnă de ele, ca oameni cari umblați să ajutați pe semenii Voștri și nu să le atrageți toate spre împlinirea poftelor Voastre. Sunteți liberi față de ale lumii când căutați să le supuneți toate lui Dumnezeu și să le folosiți pentru mântuirea sufletului, nu pentru peirea lui.

Dorul acesta de libertate întru Domnul e tot ce poate fi mai drag lui Dumnezeu. E podoba sufletului mântuit. În darul acesta trebuie să cuprindeți însă și *libertatea nației* din care facem parte. Un popor căzut în robia altora, nu mai e stăpân pe ale sale, pe trupul său, pe brațele sale, pe mărturisirea credințelor și a gândurilor sale. Sufletul lui nu poate înflori cu toate puterile și virtuțile ce le-a așezat Dumnezeu ca o sămânță în el. Dacă Dumnezeu vrea să fie toți oamenii liberi în fața lui, de ce s'ar ținea unele popoare mai mărețe ca altele, vrând să ia libertatea altora, constătătoare din milioane de oameni?

Să ținem, dragii mei, trează în piepturile noastre de Români *iubirea de libertate*, căci fără ea nici oamenii singuraticei nici popoarele nu mai trăesc viața adevărată de om, ci sunt coborâte la o umbră de viață. Un popor care nu are în inima lui veșnic aprins dorul de libertate nu se bucură de nici o cinste nici în fața lui Dumnezeu, nici înaintea altor nații. Un asemenea popor e osândit să fie slugă altora. Mai presus de orice un neam de oameni biruește prin înflăcărea cu care ține la libertatea lui. Când această libertate este în primejdie sau chiar răpită unei bune părți din națiune, cum este acum cazul neamului nostru, încordarea pentru recăștigarea și asigurarea ei trebuie să se ridice mai presus de orice alte gânduri. Toți fii neamului trebuie să-și dea mâna pentru a mântui împreună bunul comun care este libertatea nației, care ne este tot pe atât de trebuincioasă ca aierul pe care-l înghițim.

Și pentru că libertatea este un bun atât de înalt, atât de prețuit, Dumnezeu a și pus rânduiala ca ea să fie cucerită și păstrată numai cu cele mai mari osteneți și jertfe. Cu cât un lucru e mai de preț, cu atât trebuie plătit mai scump. Câte osteneți nu se cer pentru libertatea de păcate? N'a trebuit oare ca însuși Fiul lui Dumnezeu să moară pe cruce ca să ne scape de robia celui rău?

Libertatea națională cere și ea mari jertfe și vrednicii. Un popor care nu e în stare să le dea, nu merită să fie liber și nu va fi. Și în viața popoarelor are valoare cuvântul evangheliei: „Cine vrea să-și scape sufletul său (viața), pierde-l-va pe el“ (Mat. 16, 25). Nu este altă dovadă mai grăitoare despre puterea de viață, despre iubirea de libertate, despre credința către patrie și neam, de cât aceea pe care o dai jertfindu-te pentru ea.

Poporul nostru, iubiții mei, a dovedit că e în stare să aducă jertfe uriașe pentru libertatea sa. Câți strămoși, părinți și frați de ai noștri n'au murit pentru dobândirea ei! Horia a fost tras pe roată și unii din tabăra sa și-au vărsat sângele pentru ea. Avram Iancu a suferit de se rupea inima întregului neam, după ce a luptat vitejește cu moșii săi la 1848. Iar în războiul trecut au murit opt sute de mii de frați ai noștri pentru eliberarea și strângerea între aceleași hotare a neamului nostru.

Vom fi noi mai slabi ca ei? Ne vom lăsa mai de rușine?

Știu că aceasta nu se va întâmpla. Sufletul neamului meu e stăpânit și azi numai de acest gând, de această iubire a libertății și e gata oricând să aducă și mai multe jertfe pentru ea.

Iar Dumnezeu care n'a lăsat neamurile pe acest pământ să se vestejească în temnița robiei, ci să preamărească libere înțelepciunea și bunătatea Sa, ne va ajuta să ne vedem înfăptuit marelă nostru gând. Cel ce a călcat cu moartea pe moarte și este învierea și viața lumii, să ne dăruiască puterea pentru a-I sluji cu credință, de a ne închina cu nădejde scopurilor mari pentru cari a venit să scape pe oameni din robie și să-i aducă la libertatea fiilor buni ai Părintelui ceresc. Ne plecăm genunchii înaintea Crucii Sale izbăvitoare și trecând dela Vinerea Patimilor credem, credem tare și neșovăitor în luminata Sa Inviere cea de-a treia zi.

Hristos a înviat!

Cu aceste gânduri și sâmbete venind cu sufletul meu la Voi, iubiții mei fii duhovnicești, vă urez ca aceste sfinte sărbători să le prăznuți cu bucurie sfântă, cu încredere în viitorul Țării și al Neamului, cu nădejde tare în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, cu ascultare către autorități, cu iubire de frate unii către alții și luminându-Vă cu prăznuirea, să Vă învredniciți a le ajunge cu toții într-un mulți ani.

Aceste părintești urări le adresez și iubitului cler și popor credincios din Eparhia de Dumnezeu păzită a Caransebeșului, a cărei păstorire duhovnicească am luat-o asupra Noastră până la alegerea și instalarea noului ei Episcop.

Impărtășindu-Vă arhierasca Noastră binecuvântare, am rămas

Sibiu, la sărbătorile Invierii Domnului din anul 1941.

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor,

(ss) **Nicolae,**
arhiepiscop și mitropolit

LA DENIE

„Doamne rămâi cu noi că s'a făcut noapte“..., frământarea pizmașă a lumii a încetat. Intunerecul ne învălue. În *biserica* măririi tale stând, ni-se pare că stăm în *adăpost și corabie*, două noțiuni atât de mult la ordinea zilei în vremurile noastre. Dar deși camuflați nu suntem adunați în apărarea pasivă, ci în rugăciune de laudă către Indelung Răbdătorul nostru Domn Iisus, care se pregătește a intra peste nu multe zile în bezna neagră a gropii, ca apoi să iasă mai luminos ca soarele și către mama lui trupească și Maica noastră sufletească, căreia-i strigăm dintru adâncul sufletului nostru: „Bucură-Te mireasă, pururea fecioară“.

Adăpost cu miros de tămâie, cântare melodioasă inimi prosternate în câinți, sunet duios de toacă și toate cu fumul tămâierii se înalță la Dumnezeu, cerând „pace“!

Nu e adăpost rece, cu urlete de sirene și semnale de alarmă, cu gânduri de moarte și cu urechile ciulite la zgomote de avioane.

Stăm adunați în corabie, dar în corabia mântuirii noastre sufletești, izbită și ea de valurile vieții pământeste, valuri umflăte de ură, deucidere și roșii de sânge.

În aceste ceasuri, câți frați de ai noștrii nu stau cu secera morții la gât, în bubuit de tun — auzit și de noi și urlător la hotarul nostru —, în ropot de mitralieră, în zgomot de avion și explozii, în bezna apelor mărilor și oceanelor pline de cadavre, fier muncit și greu plătit.

Ei stau în corabie deucidere încercând a duce hrana altora, sau mașini de distrugere, iar gândul lor în ceasurile de acum văd timpul de altădată, când în liniște se rugau și ei cu cei dragi, copiii, soțiile, părinții, în corabia noastră mai luminoasă ca azi, biserica.

Acum ei primesc întunerecul ca un prieten, pe care prieten omul cu mintea lui iscusită în urmările de distrugere îl străbate cu fulgere, nici el — întunerecul — neputând ascunde ura.

Dumnezeu, în înțelepciunea lui, a lăsat noaptea a se liniști ființa, a-și cerceta conștiința încărcată peste zi, a se gândi la Creator, măcar acum o clipă din cele 24 ore ale zilei și nopții. Și omul nostru de azi ar vrea și din zi să facă noapte, dar nu pentru rugăciune, nu pentru cercetare de conștiință, nu pentru controlul faptelor de peste zi, ci pentru a se ascunde ca cârtița, alungat de dușmănie și căutat de omor.

În liniștea de biserică, contrară zgomotului și agitației de luptă din afară, auzim cuvintele

dojenitoare ale Răstignitului: „... pe orbii voștrii i-am luminat, pe cei leproși i-am curățit, pe bărbatul cel ce era în pat l-am îndreptat; Poporul meu! ce am făcut vouă și cu ce mi-ați răsplătit mie? În loc de mamă — cu fiere, în loc de apă — cu oțet, în loc ca să mă iubiți pe cruce m'ați pironit“, iar voi în măcel v'ați învrăjbit și vă mistuiți, ispășindu-vă înșivă păcatele!

Ilie V. Câmpianu
diacon.

Paști — c' an 1918*)

Doamne, după multe
Nopti în priveghieri,
Chinuri și batjocuri
Prin ostași străjeri.

Drumul spre Golgota
Ca om — ți-a fost greu,
Dar veni în cale
Simon Chirineu.

De povara Crucii
El Te-a ușurat,
Ca să mori pe dânsa
Dar ai înviat.

Impărate Doamne
Neamul meu acum,
Face spre Golgota
Tot acelaș drum.

Dar avem și noi
Un Simon Chirineu,
Carele ne-ajută
Crucea'n drumul greu.

E credința noastră,
Că'ntr'o bună zi
Soarele dreptății
Iar va răsări.

G. B.

*) Trei strofe din urmă le-a șters cenzura în 1918.

Ecumenicitatea Păscăliei¹⁾

— Studiu —

De: Pr. Vasile Paica.

Serbarea Paștilor este fixată ecumenic pe temeiul indicațiilor: 1 Cor. 5, 7-8; Fap. Ap. 20, 7; Num. 9, 1 sq.; Ex. 12, 8. Intervalul de timp dela Paști până la Paștele viitoare, este anul Pascal. Din această împrejurare obvine durata de timp mai mică ori mai mare a „câșlegilor“.

Din punct de vedere bisericesc, urmează ca să știm data Paștilor, ca apoi să se calculeze duminicile triodului, și atunci cu ușurință putem ști durata „câșlegilor“, care încep cu Dumineca cea de după Botez.

Data Paștilor — pe temeiul biblic și ecumenic — o putem pe vecie afla, folosindu-ne de „Tabela“ alcătuită de monahul grec Arghiros, care este:

Ciclul lunar	Ciclul solar						
	1-7 12-18	2-13 19-24	3-8 14-25	9-15 20-26	4-10 21-27	5-11 16-22	6-17 23-28
1	7 Ap.	6 Ap.	5 Ap.	4 Ap.	3 Ap.	9 Ap.	8 Ap.
2	24 M.	23 M.	29 M.	28 M.	27 M.	26 M.	25 M.
3	14 Ap.	13 Ap.	12 Ap.	11 Ap.	17 Ap.	16 Ap.	15 Ap.
4	31 M.	6 Ap.	5 Ap.	4 Ap.	3 Ap.	2 Ap.	1 Ap.
5	21 Ap.	20 Ap.	19 Ap.	25 Ap.	24 Ap.	23 Ap.	22 Ap.
6	14 Ap.	13 Ap.	12 Ap.	11 Ap.	10 Ap.	9 Ap.	8 Ap.
7	31 M.	30 M.	29 M.	28 M.	3 Ap.	2 Ap.	1 Ap.
8	21 Ap.	20 Ap.	19 Ap.	18 Ap.	17 Ap.	16 Ap.	22 Ap.
9	7 Ap.	6 Ap.	5 Ap.	11 Ap.	10 Ap.	9 Ap.	8 Ap.
10	31 M.	30 M.	29 M.	28 M.	27 M.	26 M.	25 M.
11	14 Ap.	13 Ap.	19 Ap.	18 Ap.	17 Ap.	16 Ap.	15 Ap.
12	7 Ap.	6 Ap.	5 Ap.	4 Ap.	3 Ap.	2 Ap.	8 Ap.
13	24 M.	23 M.	22 M.	28 M.	27 M.	26 M.	25 M.
14	14 Ap.	13 Ap.	12 Ap.	11 Ap.	10 Ap.	16 Ap.	15 Ap.
15	31 M.	30 M.	5 Ap.	4 Ap.	3 Ap.	2 Ap.	1 Ap.
16	21 Ap.	20 Ap.	19 Ap.	18 Ap.	24 Ap.	23 Ap.	22 Ap.
17	7 Ap.	6 Ap.	12 Ap.	11 Ap.	10 Ap.	9 Ap.	8 Ap.
18	31 M.	30 M.	29 M.	28 M.	27 M.	26 M.	1 Ap.
19	14 Ap.	20 Ap.	19 Ap.	18 Ap.	17 Ap.	16 Ap.	15 Ap.

Dacă privim această tabelă, vedem coloana primă, care ne arată „ciclul lunar“. În capul celorlalte coloane, ni se arată în cifre „ciclul solar“.

Anume: În 19 ani Luna revine la aceeași fază, asemenea Soarele în 28 ani.

Și, fiindcă atât „ciclul lunar“ cât și „ciclul solar“ se poate calcula matematic, deci tot matematic putem calcula și data Paștilor pentru orișicare an. Formula este simplă. Căutăm în anul care dorim „ciclul lunar“ după formula: $\frac{\text{Anul} - 2}{19}$. Exemplu: $1941 - 2 = : 19$ are de rămasiță 1.

Când este rămasiță, aceea este ciclul, iar când nu este rămasiță, atunci ciclul lunar este 19.

Asemenea căutăm „ciclul solar“ după formula:

$\frac{\text{Anul} - 8}{28}$. Exemplu: $1941 - 8 = : 28$ are

de rămasiță 1.

Rămasiță este „ciclul solar“ când rămasiță nu este, atunci „ciclul solar“ este 28.

Să căutăm după „tabela Arghiros“ data Paștilor în anul c. când avem „ciclul lunar“ 1. Deci pornim dela cifra ciclului lunar din coloana primă, în linie orizontală și unde să încrucișează cu cifra coloanei, în capul căreia se află în sens vertical cifra „ciclului solar“ aceea este data Paștilor. În cazul dat, este: 7 Aprilie. De observat că această dată este alcătuită după calendarul iulian. Deci, ca să fim în nota calendarului îndreptat, trebuie să adăugăm cele 13 zile care ne dau data a. c. 20 Aprilie.

Un alt exemplu: În anul trecut 1940, când ciclul lunar a fost 19 iar solar 28 (deci fără rămasițe), căutăm ca mai sus, și aflăm data Paștilor pe 15 Ap., la care adăugăm saltul zilelor de îndreptare calendaristică a celor 13, avem data ecumenică, când s'a și serbat Paștile anului în 28 Aprilie.

Iată deci, cât de ușor ne putem orienta despre data de serbare ecumenică a Paștilor în urma calendarului îndreptat, atunci când calculația tabelor evanghelice și a altor cărți bisericești numai este precisă calendaristic.

În cadrul unui articol de gazetă această problemă nu poate fi discutată mai amplu, decât numai în rezumat, deci în linii generale s'ar mai putea arăta, rânduiala tipiconală a duminicilor din „câșlegi“ a așa numitelor „Dumineci de mijloc“.

Dacă numai o Duminecă este după cea de după Botez și între începerea triodului, atunci acea Duminecă este a lui „Zăheu“.

Dacă sunt două: atunci I „Leproșii“,

II „Zăheu“.

1) Completare la art. din Foia Diecezană No. 7 anul 1937.

Dacă sunt trei: atunci a treia este a „Hananiancei“.

Dacă sunt patru: atunci I „Leproșii“,
II „Iisus vindecă un orb pe calea Erihonului“,
III „Zaheu“,
IV „Hananiancei“.

De observat că, dacă evanghelia „Iisus vind. orb. p. c. Erihonului“ s'a cetit la seria evangheliilor Lucăi, atunci de aici rămâne și după ev. lui Zaheu se intercalează: ev. 16 d. R. „Pilda talanților“ (5, 2, 1) Mt. 16.

Dacă sunt cinci: atunci I „Leproșii“,
II „Iisus v. orb. p. c. Erihonului“,
III „Zaheu“,
IV „Pilda talanț“,
V „Hananiancei“.

De observat cele de mai sus, că, dacă ev. „Iisus v. orb. pe cale“ s'a cetit la seria evang. dela Luca — înainte de Crăciun, atunci și de aici rămâne și după ev. lui „Zaheu“ să intercalează ev. dela seria lui Mt. — Dumineca 15 d. R. — „Legiutorul celce a ispitit despre cea mai mare lege“, apoi ia rândul: „Pilda talanților“ și „Hananiancei“.

Acest din urmă caz, a obvenit în anul trecut 1940.

Aceste spicuri tipiconale sunt rezultatul unui studiu mai amănunțit în ceea ce privește arondarea, „pericoapelor biblice“ duminecale, și dacă să au învedere „nu pierdem zăloaga“.

Peripețiile unor finanțe*)

XIV.

Luând rând pe rând fondurile mai de seamă ale eparhiei și comparând starea lor dela finea anului 1920 cu cea dela sfârșitul anului 1933, vom vedea cu cât au crescut aceste fonduri în timpul cât eparhia Caransebeșului a stat sub stăpânirea ierarhică a chiriarhului Dr. Iosif Tr. Badescu.

Incepem cu fondul instruct episcopesc, căruia îi aparține între altele și reședința episcopescă cu întregul ei inventar. Acest fond a crescut în cursul celor treisprezece ani dela 43.562 lei la 243.275 lei, va se zică cu 199.713 lei.

Urmează fondul școlar diecezan, a cărui stare activă s'a sporit dela 8573 lei la 13.850 lei, adică cu 5277 lei. Ce privește fondul pentru acoperirea convenției episcopesci, la care fond

a aparținut domeniul diecezan din comuna Visag în cea mai mare parte expropriat pe urma reformei agrare, acel fond a crescut dela 158.552 lei la 948.851 lei, ceea ce înseamnă o augmentare de 790.299 lei.

Fondul pentru acoperirea speșelor deputaților sinodali și congresuali, a cărui stare se cifrase în anul 1920 la 5820 lei, s'a urcat până inclusiv 1933 la 13.447 lei, deci arată un spor de 7627 lei.

Fondul pentru acoperirea trebuințelor bisericești eparhiale, creiat în anul 1930 de episcopul Dr. Iosif Badescu, se prezintă la sfârșitul anului 1933 cu suma de 127.893 lei, care întreagă sumă este a se considera de creștere a fondurilor eparhiale.

Fondul internatului, pornit dela un început modest, s'a urcat dela suma de 21.799 lei la 169.340 lei, cedace dovedește un spor de 147541 lei.

Fondul bisericesc-cultural cu starea în anul 1920 de 3617 lei s'a mărit în cursul timpului cu 4003 lei la 7620 lei.

Fondul eparhial special, înființat de fostul episcop al eparhiei Caransebeșului, Dr. Miron Cristea, ajunsese dela 146.936 lei la 739.686 lei, o creștere de 592.750 lei.

Fondul bisericesc-clerical, la care aparțineau domeniile din Dezești și Marghita-Mare s'a urcat dela 334.093 lei la 2,259.119 lei, ceea ce înseamnă o creștere efectivă de 1,925.026 lei.

Fondul așanumit al „auctelor“, care era de 97.569 lei, s'a sporit cu 85.253 lei, urcându-se la suma de 182.822 lei.

În sfârșit, fondul pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de preoți împreună cu fondul de pensii al funcționarilor consistoriali, profesoriilor și protopresbiterilor, cari două fonduri s'au contopit în anul 1930 într'un singur fond, a crescut dela 706.216 lei, cât i-a fost starea activă în anul 1920, la 15.716.548 lei în anul 1933.

Augmentarea acestui fond din urmă face în cei treisprezece ani nu mai puțin de 15.010.332 lei.

Toate aceste sporuri dau laolaltă suma considerabilă de 18.895.714 lei.

La această sumă urmează a se adauge :

a) Averele arhiereului Iosif, moștenită de eparhie, în total peste 700.000 lei.

b) Suma de 337.423 lei, cu cât a crescut inventarul Librăriei, Tipografiei și al Legătoriei Diecezane.

c) Sporul realizat la fundațiunile particularilor în suma de 210.994 lei.

d) Prețul pământului expropriat de reforma agrară, dar nelichidat până la moartea chiriarhului Iosif, care preț se urcă la 537.467 lei.

Adaugând aceste sume la suma de mai sus

*) Vezi Nrii 10, 14, 16, 21, 24, 32, 33, 39, 45 ex. 1940 și Nr. 1, 4, 8 și 13 ex. 1941.

de 18,895.714 lei vedem, că, în cursul vremii cât a păstorit episcopul Dr. Iosif Tr. Badescu eparhia Caransebeşului, averea acestei eparhii s'a sporit cu 20.681.598 lei.

Ca ceva caracteristic din punct de vedere financiar remarcăm, că „depozitele“ care nu sunt proprietatea eparhiei, ci nu mai se administrează de Consiliul eparhial și care reprezentau în anul 1920 suma de 1,714.126 lei, cu sfârșitul anului 1933 s'au avântat la suma de 15,348.365 lei.

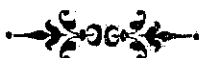
Mai ținem să amintim, că pe lângă zidirile și cumpărările de real folos, făcute la centrul episcopiei și specificate în capitolele VIII, IX și X ale acestor expuneri, cu toată vitregia timpului s'au zidit mai multe biserici și anume în comunele: Anina, Berecuța, Bichigi, Bucovăț, Căpăt, Cireșul II, Cuptoarea Bocșei, Deliblată, Dubos, Fărășești, Folea, Gad, Hrendești, Ofcea, Sacoșul-turcesc, Șoșdia, Uliuc, Visag și Zăvoi, apoi capele în Lățunaș, Petrila, la locul de închinare „Piatra Scrisă“ de lângă comuna Armeniș și la reședința episcopoească. S'a terminat zidirea bisericii dela Sf. Mănăstire „Izvorul Miron“, s'a pus temelia edificiului bisericii din Coșteiul Vârșetului și s'a făcut mai încăpătoare biserica din Gavojdia, în fine s'au clădit o mulțime de case parohiale pentru a servi preoților de locuință.

Ca o complectare a acestor realizări sublim, că episcopul a pus baza Muzeului eparhial, care întretimp a devenit o instituție bisericască-culturală de seamă, și a înființat Școala de cântăreți bisericști.

Cu toate că a avut să poarte urmările financiare ale schimbului coranelor ungurești în lei, că a trebuit să lupte din răputeri cu neajunsurile reformei agrare, că a fost silit a se apăra împotriva extravaganelor inflației monetare, că a avut a face față situației dezastroase create de criza mondială, întovărășită de reforma conversiunii datoriilor agricole și urbane, cu toate că episcopul decedat a suferit șeasă ani de zile de o arteriosclerosă înaintată, totuși a realizat cele de mai sus, care exprimate în cifre contează mai mult ca orice cuvânt de laudă.

Am aflat cu cale a împărtăși aceste date, culese din publicațiunile anuale ale consiliului eparhial, pentru a așeza pe decedatul episcop Dr. Iosif Badescu în lumina, pe care a revărsat-o în eparhie asupra atâtor înlăptuiri.

Aurel Moacă.

RECENZII:

S. Mehedinți-Soveja: Creștinismul românesc. Adaos la caracterizarea etnografică a poporului român. București, 1941.

Cartea se compune din două părți: partea întâi analizează caracterele creștinismului românesc din folklor, partea a doua aduce mărturiile streine în sprijinul afirmațiilor din partea întâi.

Partea întâi cuprinde 9 capitole, plus o lămurire, plus o conferință. (Dealtfel se va vedea la analiză că întreaga carte nu-i alcătuită decât din conferințe și reflexii asupra studiilor apărute despre acest subiect sau în legătură cu el și reflexii asupra ultimelor evenimente).

Partea doua cuprinde 2 capitole, plus epilog, plus două indice și cuprinsul.

Vom trece la analiza fiecărui capitol.

În Lămurire autorul mărturisește că în Dumineca Ortodoxiei (17 Martie 1940), a ținut la Cernăuți o serie întreagă de cuvântări, că este spre sfârșitul socotelilor și pentru asta vorbele lui sună aproape ca un testament și că, pentru a nu rămâne vreo nedumerire despre cele spuse în legătură cu creștinismul poporului nostru, a socotit că nu strică să fie tipărite aceste cuvântări.

În Creștinismul românesc mărturisește că putem socoti epoca noastră, ca cea mai urâtă din toată viața omenirii (pag. 16).

În partea întâi, scoate în evidență toleranța religioasă împinsă la maxim a poporului român față de celelalte religii, confesiuni și secte, pe care Lucien Romier mărturisește că a întâlnit-o numai la poporul olandez. La noi nu vei găsi nici războaie confesionale nici măcar persecuții în legătură cu credințele religioase ale cuiva.

În cap. II. se războiește cu Mihai Ralea, Draghicescu, Pârvan, dovedind că nu putem acuza poporul român de nepăsare față de problema religioasă, cu atât mai puțin de ateism.

Folklorul român întâi ne oprește să ajungem la asemenea concluzii, apoi istoria bisericii noastre și nivelul superior al civilizației carpatice moștenite.

În cap. III, plecând dela însușirea de căpetenie a Geților, râvna religioasă, dela existența capnobaților — un fel de sihaștri — conchide la primatul sufletului și atitudinea contemplativă a poporului nostru, lucru ce l-a scutit de lunecările neofiților abia trecuți la doctrina lui Iisus, fără a avea destul razem sufletesc în propria tradiție a neamului (pag. 41).

În cap. IV. și V. tratează despre vechimea creștinismului românesc și completa armonie între biserică și stat. Sunt capitole tratate mult mai bine în Pârvan și Diculescu și nu ne vom opri asupra lor.

În cap. V. ne arată că pregătirea prin religiuinea getodacă, vechimea creștinismului la noi, viața morală însoțită de mari greutăți mai ales în epoca năvălirii barbarilor ne-au scutit de erezii.

În cap. VII. ne arată adâncă pătrundere a lui Iisus și a Fecioarei Maria în folklorul național. Aici îi vom aminti că Teodor Fecioru a scos în 1938 un studiu întreg, care este în legătură și cu toată cartea: Poporul Român și Fenomenul religios, despre care autorul nu pomenește nimic.

În cap. VIII. ne arată că nu poate să fie vorba de răzburare și cruzime la poporul nostru, rezervă, discreție, cumpătare și răbdare fiind însușirile lui.

În cap. IX arată că suferințele i-au servit ca mijloc de purificare morală. Aici dă exemple și din lumea legionară.

În cap. X și XI, analizând basmele Românilor, conchide asupra încrederii în biruința asupra răului și a priorității frumuseții morale față de justiția formală.

În încheiere se războiește pentru ultima dată cu Ralea, Pârvan ș. a.

În partea a doua aduce mărturiile străinilor în sprijinul afirmațiilor făcute în partea întâi. Lucien Romien Keyserling și alții sunt citați.

Concluzia cărții: Salvarea neamului nostru prin întoarcerea la creștinism.

Aceasta este cartea.

Dr. Mehedinți a ajuns, plecând dela geografie mai corect dela etnografie, să se ocupe de religiunea popoului român.

Nu-i face nimeni imputarea pentru aceasta. Se cunoaște de altfel educația sa intelectuală: a făcut Seminarul Central, a scos apoi manuale de religie pentru curs secundar.

Încontinuu a avut legături, ca profesor și apoi pensionar, cu toți studenții în genere și în special cu cei teologi.

Îmi amintesc, acum 7 ani, când la internatul teologic a debătut cu studenții anului III și IV chemarea adevăratului preot.

Științific, voind să fie științific, îi scapă unele lucruri ce lasă să se întrevadă lipsa specialității.

Așa la pag. 37 are afirmația „O legătură atât de strânsă cu lumea cerului și cu gândul veșniciei trebuia să aibă ca urmare, în chip firesc, un fel de neutralitate îngăduitoare (ca să nu zicem disprețuitoare) față de basmele mitologice ale Grecilor iar mai târziu, după primirea credinței creștine, trebuia să-i ducă pe părinții noștri la aceeași neutralitate (ca să nu zicem silă) față de luncările ereticilor și de toate certurile lor copilărești.

Ca să se vadă că mitologia greacă a influențat basmele Românilor și poveștile despre sfinți, vom trimite la pag. 118 a cărții, unde arată cum Venus zeița a fost schimbată în Sf. Vinere.

Lazăr Șăineanu are un studiu premiat de Academia Română, în care se remarcă elementele mitologiei grecești pătrunse în literatura populară română.

Ne vine greu să credem că nu are cunoștință de această lucrare autorul.

Un francez, Saintyves, are altă lucrare: Saints Successeurs des Dieux.

Și atunci nu putem separa cultura noastră, dacă se poate spune așa, de cultura greco-romană.

La pag. 57 are afirmația: „Pe calea aceasta Evangelia a ajuns pe nesimțite un fel de lege nescrisă, ținând locul magistraturii“ (e vorba de retragerea lui Aurelian la 270).

Nu se poate dovedi acest lucru istoricește și argumentul filologic, câtă vreme nu-i unit cu altele, nu poate constitui singur argument.

La pag. 69 are afirmația: „Din contra, socotim că este o greșală stăruința copilărească a celor ce leagă mereu soarta mănăstirilor noastre de niște călugări streini și în deosebi de Starețul Paisie“.

Nu se poate trece ușor peste aportul adus de Paisie mănăstirilor noastre, deși este strein. Îi vom cita aici biografia lui Paisie de Racoveanu, micul studiu

al lui Ilarion Felea, Paisie și Paisianismul și Cursul de Mistică a lui Nichifor Crainic.

Nimeni nu-i pune la îndoială buna credință a D-lui Mehedinți.

Îl cunoaștem animat de cele mai bune intențiuni. Vedem însă că a scris odată despre „Învățătorul în Straja Țării“. Deși nu cunoaștem studiul, bănuim că aprobă cel puțin, dacă nu glorifică Straja Țării. În cartea de față are toate laudele pentru legionari. Cum se împacă concepții deosebite măcar în aplicare și metode la aceeași persoană?

Pentru texte, vădind influență bogomilică sau nu, citează pe Russo, când lucrarea ultimă este a lui Cartoian, și nu ține seama de un studiu serios, având același subiect, a lui Teodor Fecioru, despre care am amintit la analiza cărții.

Oricum, lucrarea aduce o contribuție nu prea sistematică la creștinismul românesc și cine se va ocupa de această problemă, va trebui să țină seama, pe lângă alte lucrări, și de cea a dlui Mehedinți.

Aristotel Codreș.

Hristos a înviat

grăim tuturor cetitorilor, prietenilor
și colaboratorilor foii noastre.

ȘTIRI

Serviciile divine, în săptămâna Sfințelor Patimi din Catedrală, au decurs într-o atmosferă de mare pregătire duhovnicească. Un sobor de 11 preoți și 3 diaconi au împodobit și au ridicat fastul religios. Vineri la Punerea în mormânt a predicat P. On. D. Romul Ancușă, președintele Consiliului eparhial, despre însemnătatea cutremurătoare a Sfințelor Patimi.

† **Teodor Dragomir**, fostul prim-notar și secretar general al Primăriei orașului Caransebeș, a trecut la cele eterne, Marți în 15 cor. Toată intelectualitatea orașului l-a petrecut, Miercuri în 16 cor. pe drumul cel din urmă. Primarul Dr. I. Radulescu a adus omagiul de recunoștință merituosului funcționar; păr. I. Firca a exprimat mângâierea bisericii, pentru fostul membru de model în corporațiunile bisericești, iar Ing. A. Andrei, a adus ultimul salut fostului președinte al Căminului cultural, care a fost Teodor Dragomir. Defunctul s'a bucurat de mare simpatie și respect în fața tuturor cetățenilor orașului, de-aceia este regretat de toți.

Bunul Dumnezeu să-l așeze în corturile dreptilor Săi, cari și-au chivernisit bine talantul, iar neconsoltei familii, mângâierea creștinilor, cari trăesc adevăratul senz al săptămânii Sfințelor Patimi!